

Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті

Т. Басенов атындағы Сәулет және құрылыс институты

Тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау кафедрасы

**Тақырыбы: №7 тәжірибелік жұмыс
Еңбек шарттарына байланысты жұмыс орнын
аттестациялау**

Тексерген: п.ғ.к. Тукенова К.Т.

Орындаған: Мұрат А.Б.

Мамандығы: 5В071000

ЖОСПАР

- 1. Жұмыс орнын аттестациялау.
- 2. Қауіпсіздік сертификаты.
- 3. Тәуекелділікті бағалау.
- 4. Тәуекелдің профилактикасы

Еңбек шарттары бойынша жұмыс орындарын аттестациялаудың мақсаты (АРМ) – жұмысшылардың еңбек шарттарын қалпына келтіру және жақсарту. Аттестацияның қорытындысы – ауыр жұмыстарға және зиянды, қауіпті жерде жұмыс істейтін жұмысшыларға сыйақы және жеңілдік алуды растау немесе кері қайтару ресми құжаты.

Кәсіпорынның жұмыс орнын аттестациялау комиссия мүшелерінің біліктілігіне мыналар байланысты:

- - кәсіпорынның техникалық және технологиялық құжаттарының дұрыстығы.
- - зертхана қызметкерлерінің құралдық өлшемдерінің жүргізуі.
- - жұмыс орнын аттестациялау жобасы қорытынды құжатты толтыру.
- - аттестация құжаттары бойынша қорытынды және шешім шығару.

Кәсіпорындағы жұмыс орындарын аттестациялау өндірістегі маңызды мәселелердің бірқатарын шешуге ықпал етеді:

- ауыр жұмыстағы зиянды және қауіпті еңбек шарттарындағы жұмысшыларға заңды түрде жеңілдік көрсету және сыйақы беру;

- мамандығының әсерінен алған ауру деген күндік туған кездегі шешім;

- кәсіпорынның, цехтың, аумақтың, өндірістік жабдықтардың тоқтатылуы;

- адам өміріне немесе денсаулығына зиян келтіретін жұмысының технологиясы;

- еңбек келісіміне жұмысшылардың нағыз еңбек шарттарын кіргізу;

- еңбек шарттарының жағдайы туралы қолайсыз еңбек шарттары үшін берілетін жеңілдік және сыйақы туралы статистикалық есепті құрастыру.

Қауіпсіздік сертификаты

Товарищество с ограниченной ответственностью «Казахстанский Центр Строительной Оценки»	 КЦСО	«Казахстанский Центр Строительной Оценки» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
С Е Р Т И Ф И К А Т		
Удостоверяет в том, что		

Т.А.Ә А (бар болса) / Ф.И.О. (при его наличии)		
<i>«Қауіпсіздік және еңбек қорғау» курсы бойынша оқу бағдарламасын өткендігін куәландырады</i>		<i>Успешно закончил (-а) программу обучения по курсу «Безопасность и охрана труда»</i>
<i>Комиссия төрағасы Председатель комиссии</i>		<i>Оқу орталығының басшысы Руководитель учебного центра</i>
_____		_____
Т.А.Ә А / Ф.И.О.		Т.А.Ә А / Ф.И.О.
Қала / город Алматы		
20__ жыл _____		
_____ 20__ год		
		Тіркеу № / Рег. № _____

«Қауіпсіздік сертификаты» - бұл кәсіпорындағы жүргізілген шаралар мен мемлекеттік нормативті талаптарға сай келетінін айғақтайтын құжат

«Еңбекті қорғау бойынша талаптарға сай өндірістік объектілерді сертификаттау тәртібіне» сай үш санатқа бөлінеді :

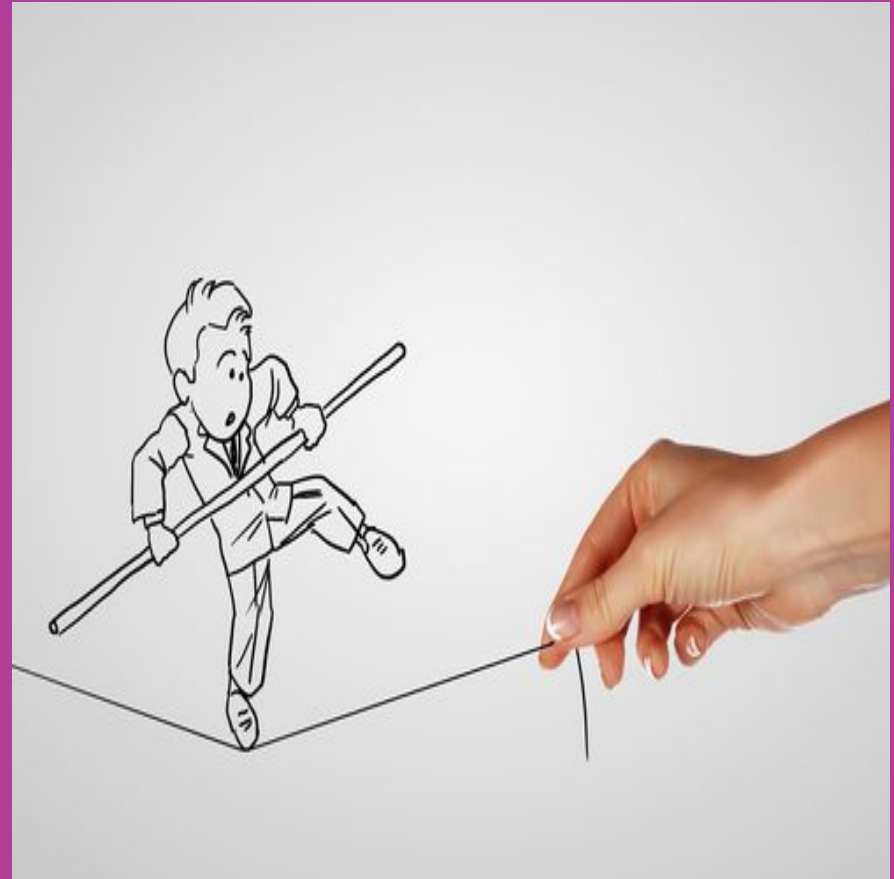
I санатты сертификат 90 пайыздың аттестациядан өткен тұрақты жұмыс орнына беріледі, қалған 10 пайыз 6 айдың ішінде сертификаттаудан кейін аттестациялануы керек

II санатты сертификат өндірісте аттестациядан 75 пайызы өткен, жұмыс орны бар және қалған жұмыс орындарына техникалық-ұйымдастыру шараларының құжаттары, олардың аттестациялары сертификаттаудан кейін екі жылдың ішінде қамтамасыз етіледі.

III санатты сертификат өндірісте аттестациялаудан өткен 50 пайыз жұмыс орны бар және қалған орындарға техникалық ұйымдастыру шараларының құжаттары бар, сертификат берілгеннен кейін екі жылдың ішінде қалған жұмыс орындары аттестациялануы тиіс.

Тәуекелділікті анықтаудың 4 әдістемелік тәсілмен бөлуге болады:

- -инженерлік, математикалық санаққа сүйену, қауіпсіздіктің ықтимал талдауы, қауіптің ағашын егу;
- - адамға әсер ететін зиянды факторларға негізделген математикалық моделдеу.
- -сарапты-тәжірибелі мамандармен, сарапшылардан сұрау негізінде анықталатын әртүрлі оқиғалар ықтималдылығы.
- -әлеуметтік-кәсіпорында жұмыс істейтін барлық жұмысшылардан сұрақ алу, және осы еңбек үрдісіндегілермен тиянақты түрде анкета жүргізу.

Професионалдық тәуекелдерді бағалау

кезеңдері:

- 1 кезең – гигиеналық бағалау және Р2.2.2006-0,5,05, қосымша 3 критерийлері бойынша шарттар класының бекітілуі.
- 2 кезең – құрылғыларға, технологиялық үрдістерге, материалдарға және т.б. нормативтік-техникалық құжаттардың талдауы, аталған профессионалдық топтың еңбек шарттарына негізделген әдебиеттің талдауы.
- 3 кезең – профессионалдық ауыру бойынша талдау;
- 4 кезең – кезең бойынша медициналық тексеру нәтижелерін талдау;
- 5 кезең – еңбекке қабілеттілікті уақытша жоғалту, мүгедектік, өлім-жітім және т.б. бойынша талдау;
- 6 кезең – 2-5 кезеңдерде алынған нәтижелерді ескере отырып, 1 кезеңде анықталған еңбек шарты класстарын верификациялау;
- 7 кезең – профаура индексін есептеу;
- 8 кезең – мүгедектік, өлім-жітім және т.б. мәліметтерді жіктеу;
- 9 кезең – RR қатыстық тәуекел шамаларын есептеу;
- 10 кезең – тәуекелді бағалау және тәуекелдің дәлелдену категориясын анықтау;
- 11 кезең – қорытынды;
- 12 кезең – ұсыныстар.

Еңбек шарты кластары бойынша тәуекелдерді категориялау

Еңбек класы***	шарттар	Кәсіби категориясы	тәуекелдің төмендету іс-шараның маңыздылығы
Оптималды-1		Тәуекел байқалмайды	Іс-шаралар қажет деп танылмайды
Мүмкін болатын-2		Мардымсыз аз ғана тәуекел (көтере алатын)	Іс-шаралар қажет деп танылмайды, осал жандар қосымша қорғанышты қажет етеді*
Зиянды-3.1		Аз (бірқалыпты) тәуекел	Тәуекелдерді төмендету бойынша шаралар талап етіледі
Зиянды-3.2		Орташа (пайда болған) тәуекел	Орнатылған мерзімде тәуекелдерді төмендетуі бойынша шаралар талап етіледі
Зиянды-3.3		Жоғары (көтере алмайтын) тәуекел	Тәуекелдерді төмендету бойынша кейінге қалдыруға болмайтын шаралар таалап етіледі
Зиянды-3.4		Өте жоғары (көтере алмайтын) тәуекел	Тәуекелдерді төмендетпей, жұмысты бастауға немесе жалғастыруға болмайды
Қауіпті (экстремалды)		Аталған мамандыққа тән аса жоғары тәуекел және өмірге тән тәуекел	Жұмыс тек арнайы регламент бойынша жүргізілуі тиіс**

Ескерту

*Бұл кәмелетке толмаған, жүкті әйелдер, емізетін аналар, мүгедектерге тән жұмысшы топтарына арналған (ҚР Еңбек Кодексі).

**Ведомстволық. Салалық немесе кәсіби регламентті жұмыстар, ауысым басталғаннан немесе ауысым кезіндегі жұмысшылардың ағзасының функционалдық жай-күйін қадағалап отыратындарға тән.

***Сәйкес категориядағы еңбек шарты кластары.

- *Кәсіби тәуекелдер* - еңбек шарты (келісім-шарт) бойынша міндеттерлі орындаумен байланысты және өзге де орнатылған заңнамалық жағдайлардағы денсаулықтың зақымдалуы (шығын) немесе өлімнің болуы ықтималдығы. Кәсіби тәуекелдің класы интегралдық көрсеткіште анықталады, ол мына формуламен есептелетін болады .

$$I_n = (\Sigma BB : \Sigma \Phi OT) \cdot 100\%,$$

- мұнда: I_n - интегралдық көрсеткіш,
- ΣBB - ағымдағы күнтізбелік жылдағы сала бойынша есептелген, өндірістегі қайғылы жағдайлар мен кәсіби аурулардың нәтижесінде сақтандырылған ақаудың орнын толтыру;
- $\Sigma \Phi OT$ - ағымдағы жылдағы Әлеуметтік сақтандыру Қорына аударылған салымның сала бойынша (салал ішілік) төлем қоры көлемі.

Халықаралық еңбек ұйымы (ХЕҰ) нұсқауларымен сәйкестендірілген профилактикалық шаралар (тәуекелдерді басқару) кешенін таңдау кезінде келесідей артықшылықтарды басшылыққа алған жөн:

International Labour Office

- - Қауіпті фактор немесе тәуекелді жою;
- - Қауіпті фактормен күрес немесе негізгі көзі бойынша тәуекелдері;
- - Қауіпті фактор деңгейін төмендету немесе жұмыстың қауіпсіз жүйесін енгізу;
- - Жеке қорғаныс құралдарын пайдаланудағы қалдық тәуекелдерді сақтау кезінде.

Дербес қорғаныс құралдарын профилактикасында және қорғаныс шараларының кешенінде қауіпсіз еңбек шарттары қамтамасыз етілген жағдайда немесе өзге шараларды қолдану қауқарсыздық танытқан жағдайда пайдаланылады. Осыған орай келесілер ескерілуі тиіс:

ДҚҚ қызмет көрсету және дұрыс пайдаланудың қажеттілігі;

ДҚҚ ыңғайсыздық танытуы мүмкін немесе жұмысқа қауіпті немесе денсаулыққа зиян келтіруі мүмкін;

ДҚҚ тек пайдаланушыны қорғайдағ сол кезде, өзге жұмыс аумағындағы жұмысшылар қорғанышсыз қалады;

ДҚҚ дұрыс пайдалабаған кезде немес бұрыс қызметі кезінде жалған қауіпсіздік сезімін құруы мүмкін.

Бақылау сұрақтары

- 1. Виброакустикалық факторлар бойынша еңбек шартын бағалау.
- 2. Микроклимат көрсеткіштері бойынша еңбек шартын бағалау.
- 3. Жарық кеңістігінің көрсеткіштері бойынша еңбек шарттарын бағалау.
- 4. Иондалмаған электромагниттік өріс пен сәулелену әсері кезіндегі еңбек шарттарын бағалау.
- 5. Еңбек процесі күшінің көрсеткіштері бойынша еңбек шарттарын бағалау.
- 6. Еңбек шарттарын жалпы гигиеналық бағалау.
- 7. Жұмыс орындарындағы жарақат алу қауіпін бағалау.
- 8. Жарақат алу қауіпі бойынша еңбек шарттарының жіктелуі.
- 9. Сертификацияның маңыздылығы мен мәні.
- 10. Сертификацияның негізгі түсінігі.

Пайдаланылған әдебиеттер

- 1. Безопасность и охрана труда. Под ред. Русака О.М. С.-П.,2001г.
- 2. Безопасность жизнедеятельности. Под ред. Белова С.В. М., 2001г.
- 3. Еңбек Кодексі.